

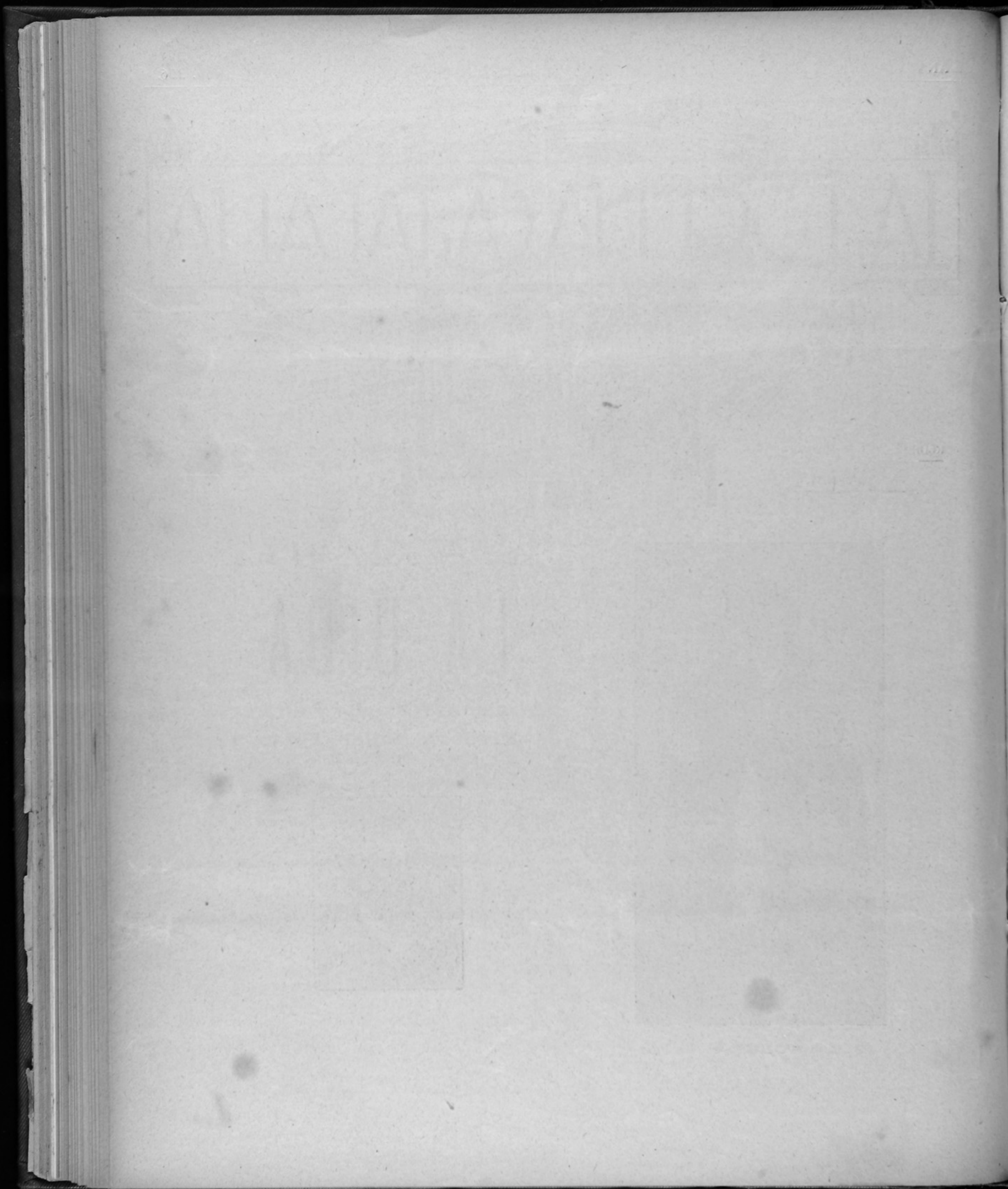
ISCLER SOLER en «La dida»

SEGÓN FOLLETÍ DE

LA DIDA

drama en tres actes y en vers
de Frederic Soler (Pitarra.)

LA ESCENA CATALANA

REVISTA TEATRAL

SURT ELS DISSABTES

INFORMACIO—LITERATURA—NOVES

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: PLASSA DEL PÍ, 5 — BARCELONA

Les obres teatrals y el Paral·lel

EN aquesta gran calma que'ns envolta y posseeix, els autors dramàtics catalans, alguns desde Barcelona estant, altres en la pau y serenitat del seu estiueig, havent oblidant ja generosament les rescents amargures y tristesses, obert de nou el cor a l'optimisme y l'esperansa, mediten, planegen y realisen les seves obres per la temporada teatral vinent. Davant la secreta germinació, en vigílies de la gran florida, qui no se sent inclinat, per poc fantasíes que un hom sí, a imaginar l'aspecte que oferirán, les tendencies y inclinacions que mostrarán les futures produccions dels nostres dramaturges?

El moment es propici com cap altre als intents y probatures més variats y a sorpreses de tota mena.

No oblidem que la majoria d'obres estrenades en l'anterior temporada, no eren pas acabades de fer, sinó que venien de lluny, passades de má en ma, aquí caic allà m'aixeco, després d'haver sofert l'indiferencia, la manca de consideració o el menyspreu de una pila de empresaris y empresariets que no s'havien dignat posarles en escena, enduts per la furia de traduccions que aleshores se portava. Altres—entre elles *Flors de cingle* de l'Ignasi Iglesias,—havien estat pensades y resoltes sense comptar per res, ab la temporada del Sindicat de Autors ni ab la companyia encarregada de representarles. La mateixa comedia den Rusiñol *El despatriat*, fou estrenada a Madrid, en traducció castellana, abans d'obrirse la nostra temporada teatral...

De manera que podem afirmar sense por de errarnos, que les obres que varen donarse a conèixer aleshores havien nascut, diríem, per generació espontania. Sense que'ls respectius autors podessin tenir compte per res, al produirles, cap mena de seguretat ni circumstancia de lloc, ambient, o col·laboradors escènics.

Avui, en la nova provatura, les coses han variat bon xic. Les llistes de companyia, encara que no complertes, son conegudes fragmentariament; lo indispensable per poder servir de guia als futurs repartiments. Està fixada ja, dia més dia menys, l'època d'inauguració de la campanya. Y, lo que resulta essencialíssim,—es sabut, es públic y notori, que el nostre Teatre funcionarà al Paral·lel, que no fórem pas nosaltres (entre parentesis siga dit) que'ns atrevírem a clasificarlo entre els arrabals menys catalans de Barcelona.

Tots aquets detalls, totes aquestes circumstancies, es probable que influeixin en la producció dels nostres escriptors teatrals. El fet de que el Teatre vagi al Paral·lel, per exemple, té per si sol tant relleu, que fora desconèixer la realitat creure que els nostres dramaturges, en un moment o altre, no l'hauran tingut en compte al escullir *tema* o *caràcter* per les seves obres y *el tò*, o *manera*, de desenrotllarles. S'haurán subjeetat o no a les exigencies que aquest fet sembla dur aparellades; haurán sofert o no la influencia del cambi projectat; això serà discutible—però que haurán tingut el fet present, per acceptarne o refusarne les conseqüencies, ens sembla evident de tota claretat.

Ara bé. Al Paralel s'han fet ab èxit, casi fins avui en dia. sessions matinals de Teatre Català. Al Paralel han anat a parar, ab acceptació extraordinària, certes obres del nostre repertori: entre elles, darrerament, *La Reina jova* den Guimerà. Al Paralel, encara, han trobat ambient propici algunes produccions didàctiques (*Els tarats*) o socials (*El cadàver viviente*) del Teatre mundial. El Paralel, en fi, fou el lloc escullit per l'estrena de determinades produccions del nostre mateix teatre (*Els jambus*, *Bestia assenyalada*, etc...)

Això no son combinacions de paraules ni desitg de portar l'aigua al nostre molí. Son fets, y ben de fresc y 'ns costaria poc ampliar y estendre la fulla de serveis, ab un petit esforç de memoria que fèssim. Però no cal. Pel nostre objecte, per senyalar la transcendència que l'actuar al Paralel pot tenir pels nostres dramaturcs, bastarà de sobres ab lo apuntat més amunt.

Què passarà, doncs, durant la temporada pròxima? El Teatre Català, aplomat, indiferent a tot, seguirà el seu camí tal com fins ara o bé, deixantse filtrar pel nou ambient que se li destina per actuar, ne tindrà present la tradició y procurarà adaptar-se a les noves necessitats y exigencies? Heusaquí la resposta que deuen donarnos, ab les seves obres, els nostres autors.

Mentrestant, res podem dir ni fer y fora molt perillós aconsellar. Tot dependrà, doncs, de la opinió particular, de la inspiració individual dels artistes de teatre. Tot dependrà—d'altra banda,—de la forsa de sugestió y de l'eficàcia ab que ella pesi sobre la ploma dels nostres creadors.

Nosaltres hem posat un interrogant, hem despertat un interès avivant una curiositat. No altra cosa. No coneix més intent ni vol tenir altra missió aquest article.

Un interès, una curiositat desvetllada ja en nosaltres desde que sabérem qu'en Guimerà està escrivint una *comedia*, l'Iglesias escullia ab molta cura l'obra que's disposa a realisar, y es diu que la empresa del Sindicat pensa inaugurar les seves funcions ab un drama d'espectacle den Pitarra...

Y no foren tot això senyals ben clares y categòriques de que els nostres dramaturcs, boi conservant la seva essencial integritat de principis, no obliden que'l Paralel es una barriada popular y que caldrà, honradament, fernes nostre aquell públic?

Venen dies de espectació y sorpresa y, segurament, nous horitzons s'obrirán als ulls dels nostres escriptors que, ab semblants lluites, tanteigs y probatures ben encaminades, no poden fer sinó guanyar en ductilitat artística, generositat y riquesa espiritual. Y ab ells intensificarse, enriqueixre, diversificarse y humanisarse més encara el nostre Teatre Nacional.

□ □ □

UN FRAGMENT DE

“L'AUCA DEL SENYOR ESTEVE”

Hem parlat, en diverses ocasions, d'aquesta nova comedia inèdita den Santiago Rusiñol, escenificació de la novela del mateix títol. Avui reproduim un dels principals redolins de la graciosíssima y pintoresca producció. En l'obra teatral hi es conservada, casi ab integritat, tota la variada trama d'aquest capítol que passa al *Jardí del general*, famós a Barcelona en la època de *L'Auca* que'ns ofereix el nostre gran humorista.

«L'IDILI DEL ESTEVET

*Es declara així com cal
al jardí del general.*

L'Estevet, aquell vespre, aixís qu'es va'ficar al llit va pensar qu'el pas qu'havia donat era molt serio, y que convenia no dormir-se desseguida y reflexionar-ho una mica. Ademès tenia de declarar-se. Sempre havia sentit a dir qu'els qu'es tenen de casar es declaren, y ell no va voler ser menos, y fer les coses com han de fer-se. Aixís és que va pensar una declaració, y un'altra, y un'altra, y com que no'n trobava cap de prou perfecta, ho va deixar per l'endama y va quedar-se dormit. Havia tardat a dormir un quart més qu'els altres dies.

L'endama, va fer el seu fet; va obrir, va despatxar, va dinar, y aixís que va creure que ja era hora, es va tornar a posar aquell trajo negre, y se'n va anar a casa les Maries. Això si, es va posar el calsat vell.

Pera poder-se declarar bé, no volia anar encongít.

La Tomaseta ja s'esperava, y al entrar y al donar-li el «buenas tardes», ja les hi va donar ab més franquesa; ja se la va mirar més fit a fit; ja no la va trovar tant magra, y fins es va atrevir a dirli «maca», y ella a contestar: que «moltes gracies» y ell que «no hi havia de què».

Les tres Maries en comandita, havien tingut una pensada. Ja que feia tant bona tarde, y eren tots plegats, y havien de parlar d'alegries, en comptes de pasar la tarde en mitg d'aquelles parets, podien sortir una estona, y anar al «Jardí del General», que era un jardí que semblava exprés pera dir-se coses a l'orella els que tinguessin coses pera dir-se: qu'elles, ai!, ab la del hàbit, ja no tenien res que dir a n'aquesta vall de llàgrimes.

La pensada va semblar bona, y elles tres al mitg y un a cada banda, s'en van anar cap al jardí.

S'hi entrava per una porta de ferro, al «Jardí del general», y ja avans de passar la porta, la verdor, el

remor d'aigua y una gran flaire de llesamins aconhortava l'esperit y li donava un bany de dolcesa. A dintre van passar per un caminet, arenat ab pedres petites y clapejat de petxines blanques, ab rengles de boix retallats y enmarcant toies de flors. Als costats pujaven les soques, y a sobre penjaven les branques y per sota una nau de verdor, íntima, misteriosa y florida, va anar passant la parella seguida de les tres Maries.

Les Maries havien deixat avansar a n'els dos enamorats pera que fessin el seu fet, y quan l'Estevet fou sol ab ella va creure qu'era el moment, que tenia de dir alguna casa, per sencilla y prudent que fos; però no va trobar res per dir. Si hagués estat radera el taulell, allí rai, en tenia un rengle de converses per engegar; el taulell era com una troça que li deslligava la llengua, però de parlar a sota de la verdor, com no n'havia après, no'n sabia.

Al cap d'un ratet de caminar per sobre una catifa d'or qu'havien fet les fulles mortes, s'ho va fer venir bé, y va dir:

—Tan mateix, sembla que ja cauen les fulles.

—Cada any cauen,—va contestar ella, y van continuar caminant.

Realment, n'havien caigut moltes de fulles. N'havien caigut a brassats, a voliors, a pluja. Totes les d'aquell jardí y totes les del Passeig de sant Joan s'hi havien arreserat, com cercant aquell fossar que no era trepitjat dels carros, y aon s'hi parlava a mitja veu, y aont els enamorats hi sospiraven. N'hi havia de grogues, de morades, de verdoses que no havien acabat de morir, de color d'aram, de color de foc, de color de núvols a la posta. n'hi havia d'exteses a terra, com mans obertes en la sorra, d'arropides sota els boixos, d'arraulidas, de tremoloses, de febles a dalt de les branques, que rodaven despedintse y queien silenciosament, y el camí n'era tan plè, que cruixien sota els peus de les Maries y els promesos.

L'Estevet, tornant a les fulles que ja l'havien tret d'apuro un cop, va dir, arreconantne algunes:

—Quin jardí més mal endressat.

—Es veu que'l cuiden homes,—va dir ella.

—Li agradaria tenir un jardí?—li va insinuar ell, atrevintse.

—Un jardí, no. —li va rependre ella.—M'agradaria tenir una finca ab verdura, fruiterar, safreig, aigua viva y forsa viram.

—Doncs ab el temps la tindrà,—va dir ell, y li va semblar que havia dit tan, qu'es va tornar roig com una dalia.

Ella el va mirar: van seguir, y van arribar a una glorieta, aont hi feia un'ombra encantada. A dalt, els xiprés, retallats, feien una nau de capella, d'aon ne sortien flors blaves, d'entre la negror de les branques. Al voltant recolsats sobre la murtra, hi havien uns banquetes de marbre, clapejats de taques verdoses y de clarianes de sol, y al mitg, d'una fonteta rodona, com una tassa de molsa, en brollava un rajolí d'aigua, prim, arc-irisat com un vidre, que cantava, al caure a la tassa, una cansó d'alegría, que l'aigua, allunyantse fent rodones, l'anava a cantar a n'els lliris que hi havia sobre la barana.

—Que seiem a n'aquet pedris?—va insinuar l'Estevet, corprès, potser a dintre de tot, per aquella cansó de l'aigua,

—Es molt fúnebre aquí,—va dir ella, que no esta-

va per cançons,—Anem més enllà, que hi ha les oques, y els hi podrem donar un tros de llonguet. Jo sempre que ving aquí porto llonguet.

Van seguir el seu parer y el seu camí, y quan van ser aprop d'un safreig van trobar a més de les oques, una font y una barraca de fusta, aont hi venien aigua y anís.

L'Estevet en va comprar dugues paperines de les mellors, que li van costar dos cuartos, y va obsequiar a les senyores.

Al donarne a la Tomaseta, li va venir l'intenció de posarli un anís als llavis, però ho cregué massa atreviment per un promès interí qu'encara no s'havia declarat, y, canviant d'intenció, va tirar el gra d'anís a l'oca.

L'oca s'el va mirar ab un ull, el gra d'anís, va torçar el coll, y no'l va volguer.

—No son llamneres les oques,—va saltar la Tomaseta.

—Y vostè que n'és Tomaseta?—va dir ell ab tò carinyós.

—No m'hi han criad,—va dir ella.—A casa escudella y carn d'olla.

—Lo mateix que menjem nosaltres,—va respondre l'Estevet.

—Y nosaltres,—van dir les Maries.

—Y el que menjarem quan siguem casats,—va estar a punt d'escaparli a n'el prudent Estevet, però va creures qu'allò seria declarar-se fora de regla y que l'ocasió no era bona: primera, perquè les tres Maries paraven tres parells d'orelles, y ell volia parlar a soles, y després que l'amor ab l'oca li va semblar que no lligava.

Però vaja; no podia esperar més. Comensava a caure la tarde, aviat s'haurien de despedir, y ell tenia de parlar. Si no arribava a parlar, a més d'haver perdut el temps, l'avi li diria que era un totxo, y tindria raó de dirli. Aixís és, que fóra escrupols: en sent en un recó d'arbres que veia en el fons del jardí, li diria lo que feia el cas, que per això havia vingut, y si no ho deia, no complia. Van tirar el mitg llonguet a l'aigua, van tornar a seguir camins de boixos, y van arribar sota dels arbres, aont havia de dirli «lo que feia el cas».

Y qu'el lloc no podia ser més triat pera dir lo que feia el cas. Ombra, frescor, ramoreig d'aigua corrent, aucells que venien a ajocarse xerrotejant en les branques, flaire de flors y d'herba humida, claror misteriosa entrant pels arbres de les darreres guspíres del sol que s'en anava a la posta: fins un *Cupido* abrigat d'aura; fins un banc, fins enredaderes que feien toldo an el banc, y fins un desmai mullant el ròsec a sobre un brollador de perles. Si allí no deia «lo que feia el cas», es que no havia nascut poeta.

Com se veu, si que hi havia nascut de poeta perquè encare no van ser al banc va pendre la paraula y va dir:

—Escolti, Tomaseta,—va dir.—Vostè y jo tenim de parlar, y ja ho sab vostè que tenim de parlar.

—Digui,—contestà ella abaixant els ulls.

—Tenim de parlar y parlarem, però no ho direm tot en un dia, perquè ja'ns vagarà més endavant de tenir les nostres converses,—va dir ell.

—Aixís ho crec,—va respondre ella.

Aquet *aixís ho crec*, era tan clar, que casi no havien de dir res més. Tot lo demés era retòrica. Però ja sia

l'encís del lloc, o el caliu d'estar a vora d'ella, o de que estava enamorat, va volguer fantasiar y va seguir ab més o menos poesia:

— Jo, ja sab que soc botiguer,—digué seguint poèticament.—No crec que mai ningú puga dir que he faltat a l'obligació. Si ho han dit, no han dit la vritat.

Ella:—No ho he sentit dir mai a ningú.

Ell:—Ni jo tampoc, però era un parlar. Jo m'he pujat a n'el negoci y ting voluntat a n'el negoci. Primer es el negoci que tot pel que vol montar una família. No ho creu aixís, Tomaseta?

Ella:—Soc del mateix parer de vostè.

Ell:—Doncs com anàvem dient, avui per demà que jo'm casi, com que no tindrè més qu'el negoci, m'portaré bé ab el negoci y em portaré bé ab la dona qu'estimaré tan com el negoci... Jo no tinc experiència, però tampoc soc un esvalotat.

Ella:—No.

—Ell: Y no's fi mai, Tomaseta, dels joves massa prudents y que no l'hagin correguda. Jo l'he correguda però ab mida, com ha de corre el que vol corre. Jo seré un casat ab mida, un pare de família ab mida, y tat lo meu serà ab mida.

Ella:—Estevet. Vol que li digui una cosa?

Ell:—Digui.

Ella:—Qu'el seu modo de pensar es tan del modo que jo penso, que quan parla vostè, parlo jo. M'havien donat bons informes y veig que no m'havien enganyat. La noia qu'es casi ab vostè viurà a dintre un bany marí.

Ell:—Doncs .. doncs quan vulgui, ens en podem anar. Ja he dit el que no gosava dirli, y no tenim de parlar de res més.

—Anem,—va dir ella, aixecantse y donant una mirada a n'ell que volia dir moltes coses.

—Anemsen,—va dir ell, tornantli també ab el mirar tot el que no li havia dit.

Aneusen en nom de Deu: hauria cridat el *Cupido*, si no hagués sigut de pedra marbre.

Y això qu'aquell pobre *Cupido* ja estava avesat a sentirne de converses com aquelles a n'aquell recò tan hermós, freqüentat per homes tant *pràctics*.

La nit entrava poc a poc y ab la entrada de la nit vibraven les branques dels arbres pera treures les fulles mortes y fer lloc a n'els aucells, qu'arribaven de tot arreu mentres de un a un, o de dos en dos anaven eixint els Estevets.

Cupido es quedava ab els aucells y no's podia plànyer del cambi.

—Què tal?—van dir les Maries, quan van quedar ab l'Estevet.—Què tal. Ja t'has declarat?

—He dit lo que feia el cas. Tot lo que falta per dir ja ho dirà l'avi a n'el pare d'ella.

—Parles molt bé,—van dir les Maries.—Els qu'es-teu enamorats no podeu tractar com ha de tractarse. L'enamorament es cego.

SANTIAGO RUSIÑOL.

EL CANT DEL MINAIRE

Sic vos non vobis

Vius ficat dintre la terra
com el taup que turga el fang;
les estranyes de la serra
grates, consumint ta sang.
Si s'ensorra y t'assoterra,
sepulcre tindràs de franc.

Dant cent cops y mil, ab l'eina
arrenques el mineral,
y per vuit rals fas la feina,
y et diuen qu'això sols val,
y ets l'*homo sapiens* que reina
sobre tot lo terrenat.

El ferro qu'ahí arrencaves,
avui va a la fundició.
Si ahir rogent te'l miraves,
negrenc avui té el coló.
Mentres tu de sang minvaves,
ell anava adquirint to.

Aquí's forja un canó Hontoria
com per art d'encantament;
més enllà, saltant l'escoria,
va rajant l'acert bullent;
acer que forja l'Historia
fent fusells de reglament.

Baionetes a dotzenes,
com sabres brosten també,
que per la sang de tes venes
llancetes poden ben sé;
que si tu passes grans penes,
que tots ne passin també.

Del teu cau de la montanya
no'n surtis per dir *Soc Hom!*
que'l canó te per entranya
un glop de polvora y plom,
qu'encar per tot, com a Espanya,
al món no es igual tot-hom.

Ja veus, doncs, per quin fi neix
el que així se veu tractat.
Ja saps, doncs, per què serveix,
el ferro qu'has arrencat:
per olegà en tu mateix
l'idea de Llibertat.

JOSEP ALADERN.

Elektra de Sòfocles. Traducció catalana en vers per en Josep Franquesa y Gomis.

Formant part de la Biblioteca d'Autors grecs y llatins que dirigeixen els senyors Segalà y Parpal, acaba de publicarse aquesta obra mestra de la literatura mundial. «Ab tanta por com respecte m'he emprès la traducció de la *Elektra* de Sòfocles, una de les grans joies de la literatura dramàtica, no pas per complaure als iniciats en els secrets de la llengua grega sinó als desitjos de veure trasportades al català les obres mestres del teatre» diu el traductor de la tragedia immortal. Y aquestes paraules ja posen en clar l'amor y desinterès ab que en Josep Franquesa ha procedit, y el gran servei que acaba de fer a la literatura catalana ab la seva notabilíssima traducció.

En la lluita que, inevitablement, han hagut de sostenir els dramaturgs catalans ab la rescent invasió de traductors mercantilistes, sovint s'han volgut confondre les protestes contra les versions dolentes de obres mitjaneres, ab un despreci sistemàtic per tota adaptació. Els enemics del Sindicat son els que han tingut més interès en barrejar els conceptes. Però, sortosament, el punt ha estat aclarit ab oportunitat y de manera categòrica. Aquí no's tira, incondicionalment, contra tota traducció. Les queixes, les censures, han estat, només, contra les traduccions barroeres d'obres sense importància. Quan l'obra ha valgut la pena o, prescindint del seu valor essencial, ha estat representativa de un moment interessant de la historia del teatre; quan el traductor ha procedit com un literat de consciència, sols elogis, col·laboracions y encoratjaments ha merescut la benemèrita tasca. Per xò l'Iglesias, després d'haver parlat ab molta eloqüència dels traductors d'ofici, va recordar, ab veritable emoció y entusiasme, que ell havia prèss part, com actor, ja fa alguns anys, en una representació catalana dels *Espectres* de Ibsen. Aixís se porten, ab les obres que valen la pena, vinguin d'hont vinguin, els nostres autors dramàtics.

Elektra de Sòfocles, traduïda per en Franquesa, se mereix, doncs, els honors de una fervorosa rebuda no sols entre els enamorats de tota mena de bones literatures, sinó entre els professionals del teatre. La importància y transcendència de l'obra fora sobrer escatirla aquí y repetició de lo que han dit veus autorisades. La oportunitat de dur *Elektra* a la literatura catalana es, també, indiscutible. «Per lo que toca a Espanya—aclareix el senyor Franquesa,—pot dirse que no hi ha cap traducció de *Elektra*, per que la de Garcia de la Huerta admet tantes modificacions y fuig tant del text, que ab prou feines si pot allistarse entre les traduccions.» Més gloria, encara, per les lletres catalanes que han estat les primeres en oferir a Espanya, dignament y bella trasplantades, les sublimitats de l'obra grega!

Car el treball del senyor Franquesa, mestre respectat, de les lletres catalanes, es verament concordant ab la reputació, cultura y consciència artística extraordinàries del eminent escriptor. La transcripció del text de la tragedia es acurada y tot lo fidel que permeten les grans dificultats de la empresa y les confusions a que poden donar lloc molts passatges confosos de l'obra. «No es la meua una traducció literal,—diu el nostre autor, però si bastant acostada al text. Sense allunyar-me mai, me n'he apartat alguna vegada ja ab omissions obligades, potser per la rima, ja ab petites afegidures o ràpides desviacions que m'han semblat oportunes. Y, sense que pretingui defensarme del tot, algunes modificacions les he cregut necessàries perque l'ideal de les traduccions en vers no està, respecte a l'original, en una igualtat impossible sinó en una justa equivalència. Y qui sab si al no volguer en absolut ferme esclau de la lletra encara he pecat per curt y m'encongint massa no deixant-me enlluernar per la brillantor de les gales de altres traduccions, però, pensant-hi bé, m'ha semblat que no devia imitarles, renunciant a aqueixos ornaments postissos que no s'avenen gens ab l'angusta sensillesa del estil de Sòfocles, noble y de vegades magestuós sense mai ser enfàtic y planer y fins de vegades casolà sense ser mai vulgar.» — Quin bó dona, amics, ferse ressó d'aquets duptes, tanteigs y vacilacions de un literat eximí, reveladors de una tal delicadesa y prudència. en els temps que correm de improvisació y temeritat, en que qualsevol se creu ab dret de posar les mans pecadores, sense més ni més, sobre totes les tecles! Per'xo cap toca com cal y vé un gran desconcert y terratremol. Y'l que s'aixorda y s'atreveix a queixarse, es motejat de tendenciós o esclussivista y tot plegat es un desori que ningú s'hi entén y el bon sentit ne gemega y agonitza...

Aprenheu, traductors a acte per hora, a respectar, a estudiar, a enamorarvos de les obres, abans de traduir-les! Aprenheu d'aquest exemple, indocumentats, la ciència, la paciència que calen per realisar, noble y profitosament, lo que vosaltres feu a la desbandada! Imagineu tot això y esglaieu vos del vostre atreviment y del mal que feu al públic servintli, com a obres estimables, veres desviacions, en fons y forma, de les produccions originals! Esgarrifeu vos, penediu vos y, per l'amor de Deu, que comensin uns dies de pau per les vostres plomes de memorialista, y de repòs per les nostres orelles trasbalsades!...

Elektra està, per tractarse de una obra clàssica, traduïda en endecassíl·lab lliure, si bé en la part lírica de la tragedia s'hi usa, molt adequadament, la rima.

En certes traduccions de *Elektra* s'ha pretengut adaptar, als nostres escenaris y cànons teatrals moderns, l'obra de Sòfocles. Apareixen aquestes versions esporgades de tot lo que ha semblat artificios «esborrant les repeticions innecessàries, les sofístiques subtilitats de diàlec, la excessiva llargaria de les relacions y fins alguna d'elles tota intervenció del Chor, no deixant en la tragedia ni rastre de la admirable compenetració que existia en els drames elèncics entre l'element musical y'l plàstic tan anyorada per Wagner.» Però aquestes amputacions, boi justificables en certs cassos, no les adopta pas el senyor Franquesa. El qual declara, categòricament, que no teneu dret a ser admeses per un traductor conscient y desinteressat. Heus aquí, escrites, les dugues paraules

que més honren al traductor català d'*Electra*. Heus-aquí les que voldriem poder aplicar, d'ara en avant, a tots els que's dediquessin, entre nosaltres, a fèrnos conèixer y popularisar literatures estrangeres. Fòrem els primers en respectarlos y admirarlos.

Les indicacions escèniques que ha afegit el senyor Franquesa a l'obra de Sòfocles, així com la divisió que n'ha fet en tres parts o actes—seguint en això els tres distints epissodis ben marcats de la tragedia,—son inspirades en una rahó de conveniència ja tinguda en compte per altres traductors. Efectivament: la lectura, ab semblants interrupcions, es més fàcil y agradable.

«La *Electra* de Sòfocles y ses imitacions» es un interessantíssim article que clou el llibre que acaba de publicar el senyor Franquesa. Article que inspira una sana crítica, ben discernit y documentat, corona esplèndidament la edició que comentem. La qual bé's mereix una acceptació devota per part de tothom que senti curiositat per les arts y historia del teatre y vulgui tenir en la seva Biblioteca—*rara avis*, en els temps que a travéssem,—un reflexe viu y interessant, ben fidel y a la catalana, de lo que fou el teatre grec antic.

BARCELONÈS

Uns grans cartells forsa elegants ens comuniquen la inauguració de unes funcions teatrals a càrrec de la companyia Santacana Màntua, alternades ab sessions cinematogràfiques. Aquets comedians estudien les obres y les representen ab entusiasme, dedicantse especialment a lo que s'ha donat en anomenar Teatre Guinyol Català del qual al abusarsen,—ja vàrem esposarne criteri.

El públic ha rebut les representacions ab forsa simpatia.

SORIANO

En la funció a benefici del mímic català Adams, va representarshi, tal com havíem anunciat, el monòlec den Guimerà *Mestre Olaguer*, a càrrec den Jaume Borràs que, com es sabut, ne fa una de les seves més fortes y personals creacions.

Tal fou l'èxit obtingut per l'obra y l'actor, que les ovacions, entusiastes y repetides, semblava que no havien d'acabarse mai. En Borràs, obligat a parlar, ho feu ab discreció y oportunitat, fent protestes del seu amor a Catalunya y al Teatre en el qual ha coloborat fins ara.

El Mestre

Glosa

El pare y la mare
no'm tenen sinó a mí,
y'm fan anà a la escola
a pendre de llegí.

El mestre que m'ensenya,
es un galant fadrí
de cara moreneta
y d'ull assabatí.

Me mira, quan me mira,
com jo no ho sé pas dí,
que'l seu mirar se'n entra
com punta d'espasí.

Me parla, quan me parla,
d'un tò suau y fi.
y té paraules dolces
com mel de romaní.

Quan apropet se'm posa,
no sé què passa en mí,
que tota m'enrogeixo
y'm sento defallí.

Les lletres qu'ell me signa,
jo no les sé pas dí;
davant dels ulls me ballen,
que'm cuiden d'embogí.

La O, ab la boca oberta,
sembla que's riu de mí;
li salta la A per sobre,
cama enllà, cama assí.

La B mou y rumbeja
son ventre de tupí;
la C ja hi va y li clava
ses pinces d'escorpi.

Les altres, sardanejen
mateix que un remolí;
y's van fent xiques, xiques,
y's fonen a la fi...

Malalta'm creu el mestre,
y'm fa de l'aula eixí;
si jo soc flor de grana,
ell ho és de gessamí.

Quan es la nit vinguda,
no puc pas ben dormí;
de lletres no'n somfo,
empró de mestres, si.

Y tots a n'el meu mestre
s'assemblen a desdí:
la cara moreneta,

y l'ull assabatgi.

El mestre que m'ensenyava
s'ha enamorat de mi;
jo ab tant snà a l'escola,
de lletra no'n sé un brí.

Y en cambi ell qu'es tan sabí,
me diu que ha après de mi
sabieses que no's troben
ni als llibres en llatí.

MANEL FOLCH Y TORRES

NOVES Y COMENTARIS

No escurrialles de traduccions ni obres casi bé inèdites de representació esculleix LA ESCENA CATALANA, durant aquest estiu de prova, per repartir entre els seus llegidors. Desitjosos de enfortir la nostra Biblioteca, de seguir mereixent el favor del públic, tots els sacrificis ens semblen pocs per tal que la brillant tradició d'aquets folletins no's debiliti o trenqui. Així ara hem triat

LA DIDA

com demà, per omplir les setmanes que faltin per obrir-se la nova temporada del Sindicat d'Autors, produïrem un'altra gran obra papular del nostre teatre nacional.

Per manca de temps avui sols publiquem 16 pàgines de folletí (pero en corresponen 32 a nostres suscriptors.)

Les 16 planes restants que quedem a deure als compradors, les donarem de més en altre número.

Y perdonin.

No es *Flors de cingle*, com havíem dit nosaltres, ni serà *Nausica*, com hem llegit posteriorment en algún periòdic, la producció que's representarà a Roses, a l'aire lliure y vora'l mar, el dia 15 d'aquest mes. El programa està compost de les obres *Filòctetes* de Sòfocles, traducció dels germans Coromina y *El Ciclop* de Eurípides, traducció de J. Roca y Roca. Y la execució de les obres anirà a càrrec dels mateixos elements que tant èxit hi obtingueren la revetlla de Sant Joan, en la «Casa de Família», aleshores qu'aquestes produccions foren donades a conèixer, en català, al nostre públic.

També es probable que s'incloguin en la festa varis fragments de *Promeu encadenat*.

Seràn arranjades a estil de l'època varies embarcacions damunt les quals faràn la seva presentació els encarregats de interpretar el programa.

Reconeguda la intel·ligència y bona voluntat dels organitzadors senyors Coromina Prats y August Pí y Sunyer, es de preveure el bon èxit de la festa.

LA ESCENA CATALANA

Respecte a la representació de *Nausica*, sembla que ha quedat aplassada fins l'any vinent.

En Lluís Blanca, actor que—com dèiem,—va desaparèixer, misteriosa y sobtadament, del Teatre Euterpe de Mataró hont treballava, ens ha escrit una sobria però substancial postal que'ns prega comuniquem als nostres lectors perquè s'enterin del viatge que fa, camí de Mèxic, el simpàtic comediant nostre.

Deixant apart això d'haver-se despedit a la francesa—que li perdonem en gràcia a les presses y per allò de que cal aprofitarse del cop calent,—no tenim res que dir de l'actitud den Blanca. Ell creu que en altres terres se li farà més justícia y guanyarà més pessetes. Així ho voldríem. Però no'ns podem estar de recordar-li, en vista de les seves queixes, que la temporada anterior fou contractat pel Sindicat d'Autors y també, per la vineta, tenia un ventatjós lloc—y gens mal pagat,—en la companyia.

En fi: repetim els vots perquè els desitjos den Blanca se vegin realitzats. Sobretot tenint en compte unes paraules seves: «Quan tingui un capitalet, tornaré a la meua terra per fer teatre català, l'únic que jo sento y visc.»

Així sia y lo més prompte possible.

La corporació municipal va encarregar a n'en Clarà la escultura de «La vaca cega» en recort den Maragall, l'excels cantor. Aquest monument serà erigit en un lloc públic, encara no determinat avui. Per agrair aquest encàrrec, ha estat de poc a l'alcaldia l'eminent artista senyor Clarà.

Es ab vera satisfacció que'ns enterem de lo avensada que està la realització de l'idea que oferí a Catalunya, quan era conceller de Barcelana, l'eximi dramaturg Ignasi Iglesias.

Publicacions rebudes.

—*Portugal literari*. Resum d'unes conferències donades sobre aquest tema a l'Ateneu Barcelonès, per Ignasi Ribera y Rovira. Núms. 127-8 de la Biblioteca «L'Avenç».

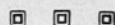
Ja ressenyarem aquesta obra, aviat, en la secció corresponent del periòdic.

—L'esplèndit número extraordinari que el periòdic *La Sembra* de Terrassa dedica a la Escola Vallparadís.

El delicat amor, paciència minuciosa y bon gust exquisit esmersats en la confecció d'aquest número, son dignes de cridar l'atenció dels amants de la cultura catalana, no sols vers els desinteressats editors de la Revista, sinó sobre els punts que glosa tent merescudament y entusiasta.

CORRESPONDENCIA

Un suscriptor. (Vitanova): No publiquem altrés ressenyes que les que'ns envien nostres corresponents. — *F. Blanquer*: Hi manquen condicions literàries. — *Un Rierenc*: Fassis seva la resposta anterior. — *J. J. C. (Mataró)*: Lo mateix li diem — *N. P. P.*: Es inútil que s'esforci composant versos: vostè no ha nascut per això. — *V. L.*: Es un dirho a vostè, y no ho fassi corre; jo crec que a darrera hora li diràn: *¿Què vols, zeixanta pessetes diaries? aquí en tens setanta, y quedat.* Y el home reflexionarà, pensarà ab la pàtria, pensarà ab els amics, pensarà ab els beasons. y dirà: *«Vale ma honra sin barcos, que barcos sin honra.»*

Imprempta de LA ESCENA CATALANA Plassa del Pi, 6.

DE NOSTRES CORRESPONSALS

Mataró.—«Teatre Euterpe». Les funcions donades el diumenge tarde y nit varen ser un èxit, tornant a repetir a la tarda l'obra den Pitarrà, *La Dida*; per les mateixes parts del diumenge passat, y com a fi de festa el sainet den Rusiñol *El pintor de miracles*, per el actor còmic senyor Torres y altres parts que la varen estrenar, (exceptuant en Blanca, qual paper desempenyà l'actor senyor Rovira, qui ho feu molt bé.)

Y a la nit, la traducció *Miqueta y sa mare*, per tots els que la varen estrenar en la societat «Nova Constança» desempenyant el paper de «Campasol», el gallàn jove senyor Furquet, que'l digué ab molt bona voluntat y que, igual que les altres parts, sigué aplaudit.

L'aconteixement de la vetlla sigué la estrena en aqueix poble de l'obra lírica dramàtica, lletra den Guimera y música del mestre Morera, *La reina velia* que fou posada en escena per l'actor Massip ab molt bon gust y coneixement de causa.

De les parts de la companyia, s'ha de fer especial menció de la genial actriu Morera, en l'execució del tipó que va crear al estrenarse aquesta obra a Barcelona. En Massip en el paper del vell «Serní» molt encaixat, com aixís també en Furquet en Rovira y altres, que secundaren amorosament.

Les parts musicals se varen encarregar a vint coristes de abdós sexes del «Orfeó Mataroní» que malgrat el poc temps que tingueren per ensajar feren tot quan sapigueren per sortirne airosos; igual que la orquesta «Els Vilas», baix la direcció del director de la «Banda Municipal» d'aquet poble, l'Agustí Coll y encarregantse els solos als solistes del «Orfeó». Agell, (tenor) y Vila, (bariton).

Arenys de mar.—«Ateneu Arenyenc». Ab *La filla del mar*, den Guimera, y *Dol d'alivio* den Rusiñol, la companyia Blanca-Massip, que té la residència a Mataró, va compondre el programa del dia 25 del passat, qual funció fou molt del gust de la concurrència.

En el drama sobressortiren els senyors Blanca y Bozzo, y les senyores Morera, Llorente y Ferrer. En la pessa feu les delícies del públic l'eminent Morera y el simpàtic Torres (E.)

La pecadora y Jugar a casats, foren lo que, el dia 3, representà la mateixa companyia, obtenint forts aplausos; distingintse en sos papers les senyores Mo-

rrera, Llorente, Ferrer y Ortíz y els senyors Blanca, Massip, Rovira y Furquet.

Masnou.—La companyia Pubill-Roca, qu'actua en «La Calandria», ha representat ab èxit l'hermós drama den Pitarrà *La Dida* y la traducció *El detective Sherlock Holmes*.

Sarrià.—El dia 4, en l'Institut de sant Josep que representà el drama sense dames *Com les olives* y la pessa també de teatre Catòlic, *La fantasma de sant Telm*, ab bona execució, a càrrec dels senyors Sostres, Amat, Casals, Braso, Ramos, Blanc, Duràn y Pi.

Olot.—«Teatre Principal». Les traduccions *Miqueta y sa mare* y *Frou Frou*, han sigut les obres posades en escena, el dia 8 del corrent la primera, y el dia 11 la segona, per la companyia de la senyora Xirgu. En abdues la senyora Xirgu hi estigué colossal, Molt bé els senyors Ortín, Aymerich y Vilallonga y les senyores Faura y Santolaria. El senyor Miquel molt fret en moltes de les escenes que necessitaven forsa dramàtica, y els demés bona voluntat y res més.

Cerveló.—«Ateneu Cervellonense». El dia 8 per la tarde y ab motiu de la festa major, tingué lloc la representació del drama del insigne Iglesias *Foc nou*. L'execució anà a càrrec de la companyia que dirigeix en Pere Calveras. El desempenyo fou bñ. La senyoreta Roca encarna la «Carlota» ab forsa intensitat dramàtica. La nena Vendrell, en la «Jovita» posà de relleu la seva ingenuïtat y la que'l paper requeria. Les senyores Artigas y Capdevila en la «Teresa» y «Remei» no decaigueren ni un moment en son comès. Els senyors Calveras y Serra en l'«Bladi» y «Frederic» estigueren ajustats en llurs personatjes; els demés també bé. Al final foren fortament aplaudits pel nombros públic que omplí la sala.

Per final de festa el sainet *Qui compra maduïzes*, que feu riure per lo ben jugat que fou.

Teia.—«Teatre La Unió». Entre els números d'una funció literaria y musical que celebrà aquesta entitat el diumenge a la tarda, del dia 4 del corrent, representaren els aficionats de la mateixa les obres teatrals *Vella trista* de Pau Rosés y *L'últim anglès*, de Saltiveri; essent poc afortunats en l'interpretació, ja que fins ho comentà l'intel·ligència del públic que no ho vegé ab prou agrado.

Terrassa.—«Teatre del Retiro». Diumenge passat va venírmos a visitar la companyia del Guinyol en català, dirigida pels senyors Santacana y Màntua. Alternant ab pel·lícules esgarrioses, entre tarde y nit, varen representar uns quants drames terroristes, en qual execució no deixàrem d'apreciar moltíssim el treball dels intèrprets. *La vaga general*, *El boig*, *Grapa de ferro* y *Far malehit*, son les obres que's representaren.

«Fraternitat Republicana». Al mateix dia al vespre la companyia d'aficionats d'aquesta societat, que dirigeix en Llorens Alsina, representaren el drama *Muralla de ferro*, distingintse notablement la senyora Piqué y senyors Alsina, Verdguer, Forne, Padrós, Rius y Serra.

Per fi de festa, *Cura de moro*, que va fer riure molt a la concurrència, lluint-hi especialment el senyor Serra en el paper de «Ignasi», acompanyat de la senyora Piqué, els senyors Forn, Verdguer, Gallart, Rius y Bistué.

De Barcelona

Societats recreatives

Juventut Radical del III districte

Dissabte passat tingué lloc, formant part de la vetllada literari-musical, l'estrena de *L'herencia de la criada*, del senyor Enric Aguado.

Se tracta de una obra de sencill argument, mes escrita ab correcció y fugint de motllos vells. L'execució molt correcta, a càrrec de les senyorettes Abronzini y Escriu y dels senyors Palacios y Valero.

A instancies del públic, l'autor tingué que presentarse al palco escènic.

Art Novell

El grop d'aficionats d'aquesta entitat ha representat darrerament, en el local del «Assiatic», *El místico*, en castellà, y la pessa *L'agencia d'informes comercials*.

Ateneu Obrer (Sant Andreu)

Representant *L'escorsó*, drama en tres actes d'Iglesias, l'elenc artístic de «Juventut teatral», el dissabte dia 3, obsequià als seus parroquians, quedant aquets contents del treball realitzat pels intèrprets.

Rematà la funció la traducció den Colomer *La cartilaginotalgia*.

L'execució de les dues obres fou arrodonida, a càrrec dels senyors Galia, Cortés, Faxó, Andreu, Safont y les senyores Fernandez y Hugos.

Centre A. Catalá (Sant Gervasi)

El penúltim diumenge s'executà la traducció *El misteriós Jimmy Samson*, en la que s'hi lluien tots els intèrprets.

OBRES ESTRENADES

P.L.

SINDICAT D'AUTORS

QUE'S TROBEN DE VENDA EN NOSTRE
ADMINISTRACIÓ

PESSETES.

- Flors de cingle, Iglesias, tres actes.**
(Publicada per L'Avenç.) 2'50
- Torre Torretes, Burgas, un acte.**
(Pub. per La Escena Catalana.) 1
- L'Estiu de Sant Martí, Apeles Mestres, tres actes.** (Publicada per La Escena Catalana.) 2
- El pintor de miracles, Rusiñol, un acte.** (Publicada per A. López.) 1
- El tresor, Morató, tres actes.** (Public. per La Escena Catalana.) 2
- La germaneta, Folch y Torres, dos actes.** (Publicada per La Escena Catalana.) 1'50
- La Verge del Mar, Rusiñol, un acte.** (Publicada per Antoni López.) 1
- El despatriat, Rusiñol, tres actes.** (Publicada per Antoni López.) 1
- La forastera, Parellada, un acte.** (Publicat en un suplement de La Escena Catalana) 1
- Vint anys després, Bonavía, un acte.** (Publicat en un suplement de La Escena Catalana.) 1
- En Joan Bonhome, Pous y Pagès, quatre actes.** (Publicat per La Escena Catalana.) 2
- El gran Aleix, Puig y Ferrater, dos actes.** (Publicada per El Teatre Català.) 1'50
- Dissabte de Gloria, Folch y Torres, un acte.** (Publicada per La Escena Catalana.) 1

TEATRE DE NOIS

Colecció de 12 comedies infantivols, escrites en
vers, per A. DE RIUS VIDAL.

C

- EL CAMI DEL CEL.** Drama en un acte, per sis noies
- EL BAILET DE LA MASIA.** Comedia en nn acte, per 6 nois.
- LA ENJOGUASSADA.** Monòlec, per noia.
- EL QUARTO DE LES RATES.** (Agotat.)
- ELS NOIS PORUCS.** Comedia en un acte, per 3 noies y 4 nois.
- QUAN SERÉ GRAN.** Monòlec, per noi.
- LES BONES OBRES.** Comedia en un acte, per 7 noies.
- UN LLAMINER CASTIGAT.** Diàlec còmic en un acte, per 2 nois.
- NOBLESA D'ÀNIMA.** Comedia en un acte, per 8 nois.
- EL REIET DE CASA.** Monòlec, per noi.
- VOSTE, SENYOR GALÁN.** Diàlec còmic en un acte, per 2 noies.
- AUCELLETS FORA DEL NIU.** Drama en un acte, per 5 nois.

PREU: 1 RAL CADA COMEDIA.

OBRES DRAMÀTIQUES

DE

ЗУБІ ВАЛБМІТЯНА

C

PESSETES.

- La tasca, un acte.** 1
- Montanyes blanques, tres actes.** 2
- Els gitanos, un acte.** 1
- Els jambus, un acte.** 1

S. BONA VÍA

C

VINT ANYS DESPRÉS

COMEDIA EN UN ACTE

Preu: 35 cèntims.

SECCIÓ DE GANGUES

Benefici a nostres abonats

"Lots" de comedies en un acte

Al la presentació d'aquest anunci, en nostre Administració, Plassa del Pi, 5,
s'entregarà per 2 pessetes

les següents DEU OBRES que constitueixen el segon LOT, que són:

Als peus de vostè. Comedia en un acte, de M. Palà M.

La Cadenera. Comedia en un acte, de Josep Ponsa.

El testament. Farsa en un acte, de Lluís Puiggari.

Els entremaliats. Joguina lírica en un acte, de Figueras y Salvat.

Carnestoltes. Diàlec de Josep Asmarats

El bon lladre. Comedia en un acte, S. Bonavia.

Jordi Flama. Quadro infantil en un acte, de Adrià Gual.

Al peu de la Creu. Drama en un acte, de Ramón Escaler.

Entreacte.-El Ram de la Passió. Monòlegs, de Escaler y Burgas.

La Malura. Drama social en un acte, de Lluís Viola.

Pera la presentació d'aquest anunci, no cal tallar el cupó, n'hi ha prou mostrant el present número el qual sagellarem y retornarem al interessat.

Si 's vol adquirir alguna d'aquestes obres per separat, costen 50 cènt. exemp.

Les demandes de fora deuen venir acompanyades de son import y a més 35 cèntims pel franqueig y certificat.

LA ESCENA CATALANA

Setmanari Teatral

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: Un trimestre. 2 pessetes.— Un any: 7'50 pessetes.

NÚMERO SOLT: 15 cèntims.

PAGO A LA BESTRETA